

*ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ У
ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ*

*Сільське господарство
Черкащини*

*Статистичний
збірник*

2017

Черкаси 2018

Державна служба статистики України
Головне управління статистики у Черкаській області

За редакцією **В.П. Приймак**
Відповідальна за випуск Л.Є. Бойко

У статистичному збірнику «Сільське господарство Черкащини» наведені основні показники про соціально-економічний стан сільського господарства області та її районах за 1990-2017рр., міжрегіональні порівняння. Розрахований на широке коло користувачів.

При підготовці збірника використані дані галузі статистики сільського господарства, статистики праці, структурної статистики, статистики фінансів підприємств і реєстру статистичних одиниць, статистики населення, промисловості, цін, будівництва, капітальних інвестицій та інвестицій зовнішньоекономічної діяльності Головного управління статистики, матеріали Державної служби статистики України.

Вих. 07-20/ 3033-18 від 28.09.2018р.

Головне управління статистики у Черкаській області

- адреса: 18001, м.Черкаси, вул. О. Дашковича, 39, кім.705
- телефон (факс): (0472) 33-89-75
- E-mail gustat@ck.ukrstat.gov.ua
- Веб-сайт: www.ck.ukrstat.gov.ua

Розповсюдження статистичних видань:
(0472) 33-89-59

© Головне управління статистики у Черкаській області. 2018

Без спеціального дозволу Головного управління статистики у Черкаській області не дозволяється з комерційною метою перекладати, поширювати, копіювати публікацію повністю або частково.

П Е Р Е Д М О В А

Статистичний збірник “Сільське господарство Черкащини” вміщує дані про основні показники економічного стану сільського господарства в цілому по області та її районах за 1990–2017 роки. У збірнику відображено показники, що характеризують ресурсні можливості сільського господарства, обсяги виробництва сільськогосподарської продукції по категоріях господарств та на душу населення, а також показники споживання основних продуктів харчування населенням області. Крім того, у збірнику подається характеристика матеріально-технічної бази сільського господарства та її використання.

Показники споживання основних продуктів харчування населенням області (в розрахунку на одну особу середньорічного населення області) визначаються балансовим методом.

Починаючи з 2000р. в категорію сільськогосподарські підприємства включаються селянські (фермерські) господарства, тому дані по них включені в сільськогосподарські підприємства за всі попередні роки.

Сума складових та підсумкові дані по рядках та у окремих таблицях можуть мати незначні розбіжності за рахунок округлення.

Сподіваємося, що збірник принесе користь фахівцям та науковцям, які займаються питаннями розвитку агропромислового комплексу.

Збірник підготовлений відділом обробки даних статистики сільського господарства та навколишнього середовища.

Скорочення

тис. – тисяча
млн. – мільйон
млрд. – мільярд
га – гектар
г – грам
кг – кілограм
ц – центнер
т – тонна
шт. – штук
гол. – голів
к.од. – кормові одиниці
к.с. – кінські сили
р. – рік
кВт.год – кіловат-година
грн. – гривня
% – відсоток

Умовні позначення

Тире (–) – явищ не було;
Крапки (...) – відомості відсутні;
Нуль (0;0,0) – явища відбулися, але у вимірах, менших за ті, що можуть бути виражені використаними у таблиці розрядами;
Символ (х) – заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу або недоцільне;
«у тому числі», «з них» – означає, що наведені не всі доданки загальної суми.

З М І С Т

ПЕРЕДМОВА	3
СКОРОЧЕННЯ	4
УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ	4
ВВЕДЕННЯ	
1. Зведені показники розвитку сільського господарства	15
1.1. Населення Черкащини.....	17
1.2. Кількість зайнятого населення за видами економічної діяльності.....	18
1.3. Структура зайнятого населення за видами економічної діяльності.....	19
1.4. Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників.....	20
1.5. Капітальні інвестиції за видами економічної діяльності.....	21
1.6. Структура капітальних інвестицій за видами економічної діяльності.....	22
1.7. Валова продукція сільського господарства.....	23
1.8. Продуктивність праці у сільськогосподарських підприємствах.....	24
1.9. Індекси виробництва валової продукції сільського господарства.....	25
1.10. Питома вага категорій господарств у виробництві валової продукції сільського господарства.....	26
1.11. Внесок основних категорій господарств у виробництво валової продукції сільського господарства	27
1.12. Індекси валової продукції сільського господарства.....	27
1.13. Склад валової продукції сільського господарства	28
1.14. Структура валової продукції сільського господарства.....	29
1.15. Розподіл підприємств, які здійснювали сільськогосподарську діяльність, за розміром сільськогосподарських угідь у 2017 році.....	30
1.16. Фінансовий результат до оподаткування за видами економічної діяльності.....	31
1.17. Наявність земель та їх розподіл за землекористувачами.....	37
1.18. Посівні площі культур сільськогосподарських	38
1.19. Структура посівних площ основних культур сільськогосподарських	39
1.20. Площа, з якої зібрано урожай культур сільськогосподарських.....	40
1.21. Виробництво культур сільськогосподарських.....	41
1.22. Урожайність культур сільськогосподарських.....	42
1.23. Урожайність культур зернових в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році.....	43

1.24.	Урожайність кукурудзи на зерно в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році	43
1.25.	Урожайність пшениці в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році	44
1.26.	Урожайність соняшнику в сільськогосподарських підприємствах у 2017 році.....	44
1.27.	Виробництво культур сільськогосподарських у 1913–2017 роках.....	45
1.28.	Урожайність культур сільськогосподарських у 1913 – 2017 роках.....	48
1.29.	Виробництво культур сільськогосподарських за категоріями господарств.....	49
1.30.	Динаміка виробництва продукції рослинництва.....	51
1.31.	Питома вага категорій господарств у виробництві продукції рослинництва.....	52
1.32.	Внесення добрив під культури сільськогосподарські	53
1.33.	Внесення мінеральних добрив під культури сільськогосподарські.....	54
1.34.	Внесення органічних добрив під культури сільськогосподарські.....	55
1.35.	Чисельність худоби та птиці у 1941 – 2017 роках	56
1.36.	Поголів'я худоби та птиці	59
1.37.	Поголів'я худоби та птиці за категоріями господарств.....	60
1.38.	Структура поголів'я худоби за категоріями господарств.....	61
1.39.	Виробництво основних видів продукції тваринництва в 1940-2017 роках.....	62
1.40.	Вирощування худоби та птиці.....	64
1.41.	Виробництво основних продуктів тваринництва	65
1.42.	Виробництво основних видів продукції тваринництва за категоріями господарств.....	66
1.43.	Динаміка виробництва м`яса, молока та яєць.....	67
1.44.	Структура виробництва основних продуктів тваринництва за категоріями господарств.....	68
1.45.	Продуктивність сільськогосподарських тварин.....	69
1.46.	Витрати кормів у тваринництві.....	70
1.47.	Виробництво сільськогосподарської продукції на одну особу.....	71
1.48.	Питома вага регіону у загальнодержавному виробництві сільськогосподарської продукції.....	71
1.49.	Надходження продукції тваринництва на переробні підприємства	72
1.50.	Реалізація сільськогосподарської продукції.....	73
1.51.	Реалізація сільськогосподарської продукції господарствами населення.....	74
1.52.	Середні ціни реалізації основних видів сільськогосподарської продукції	75
1.53.	Індекси цін реалізації сільськогосподарської продукції	76
1.54.	Індекси цін реалізації основних видів сільськогосподарської продукції.....	77

1.55.	Індекси споживчих цін	78
1.56.	Виробництво харчових продуктів.....	79
1.57.	Фонди споживання основних продуктів харчування населенням Черкащини.....	82
1.58.	Споживання основних продуктів харчування.....	83
1.59.	Техніка та енергетичні потужності у сільському господарстві.....	84
2.	Основні показники розвитку сільського господарства в розрізі районів	85
2.1.	Валова продукція сільського господарства.....	87
2.2.	Індекс валової продукції сільського господарства	88
2.3.	Питома вага районів у виробництві валової продукції сільського господарства.....	89
2.4.	Рейтинг районів за темпом зростання (зниження) валової продукції сільського господарства в 2017 році.....	90
2.5.	Рейтинг районів за обсягом виробництва валової продукції сільського господарства в 2017 році.....	90
2.6.	Валова продукція рослинництва.....	91
2.7.	Валова продукція тваринництва.....	92
3.	Рослинництво.....	93
3.1.	Посівні площі культур сільськогосподарських у 2017 році.....	95
3.2.	Площа, з якої зібрано культури зернові і зернобобові	96
3.3.	Виробництво культур зернових і зернобобових.....	97
3.4.	Урожайність культур зернових і зернобобових.....	98
3.5.	Питома вага районів у виробництві культур зернових і зернобобових	99
3.6.	Площа, з якої зібрано пшеницю.....	100
3.7.	Виробництво пшениці.....	101
3.8.	Урожайність пшениці	102
3.9.	Площа, з якої зібрано ячмінь.....	103
3.10.	Виробництво ячменю.....	104
3.11.	Урожайність ячменю	105
3.12.	Площа, з якої зібрано кукурудзу на зерно.....	106
3.13.	Виробництво кукурудзи на зерно.....	107
3.14.	Урожайність кукурудзи на зерно.....	108
3.15.	Площа, з якої зібрано буряк цукровий фабричний.....	109
3.16.	Виробництво буряку цукрового фабричного.....	110
3.17.	Урожайність буряку цукрового фабричного.....	111

3.18.	Питома вага районів у виробництві буряка цукрового фабричного.....	112
3.19.	Площа, з якої зібрано соняшник.....	113
3.20.	Виробництво соняшнику.....	114
3.21.	Урожайність соняшнику.....	115
3.22.	Питома вага районів у виробництві соняшнику.....	116
3.23.	Площа, з якої зібрано картоплю.....	117
3.24.	Виробництво картоплі.....	118
3.25.	Урожайність картоплі.....	119
3.26.	Питома вага районів у виробництві картоплі.....	120
3.27.	Площа, з якої зібрано культури овочеві.....	121
3.28.	Виробництво культур овочевих.....	122
3.29.	Урожайність культур овочевих.....	123
3.30.	Питома вага районів у виробництві культур овочевих.....	124
3.31.	Площа насаджень культур плодових та ягідних у плодоносному віці.....	125
3.32.	Виробництво культур плодових та ягідних.....	126
3.33.	Урожайність культур плодових та ягідних.....	127
3.34.	Питома вага районів у виробництві культур плодових та ягідних.....	128
4.	Тваринництво.....	129
4.1.	Поголів'я великої рогатої худоби в сільськогосподарських підприємствах.....	131
4.2.	Поголів'я корів у сільськогосподарських підприємствах.....	132
4.3.	Поголів'я свиней у сільськогосподарських підприємствах.....	133
4.4.	Поголів'я овець та кіз у сільськогосподарських підприємствах.....	134
4.5.	Поголів'я птиці всіх видів у сільськогосподарських підприємствах.....	135
4.6.	Питома вага районів у загальному поголів'ї худоби у 2017 році.....	136
4.7.	Вирощування худоби та птиці в сільськогосподарських підприємствах.....	137
4.8.	Питома вага районів у вирощуванні худоби та птиці.....	138
4.9.	Виробництво м'яса всіх видів у сільськогосподарських підприємствах.....	139
4.10.	Питома вага районів у виробництві м'яса.....	140
4.11.	Виробництво молока у сільськогосподарських підприємствах.....	141
4.12.	Середньорічний надій молока від однієї корови у сільськогосподарських підприємствах.....	142
4.13.	Питома вага районів у виробництві молока у сільськогосподарських підприємствах.....	143

4.14.	Виробництво яєць від птиці всіх видів у сільськогосподарських підприємствах	144
4.15.	Питома вага районів у виробництві яєць.....	145
4.16.	Місце районів у виробництві продукції тваринництва у 2017 році.....	146
5.	Реалізація сільськогосподарської продукції.....	147
5.1.	Реалізація зернових культур.....	149
5.2.	Реалізація олійних культур.....	150
5.3.	Реалізація цукрових буряків.....	151
5.4.	Реалізація картоплі.....	152
5.5.	Реалізація овочів.....	153
5.6.	Реалізація плодів та ягід.....	154
5.7.	Реалізація худоби та птиці.....	155
5.8.	Реалізація молока та молочних продуктів.....	156
5.9.	Реалізація яєць.....	157
5.10.	Середні ціни реалізації зернових культур.....	158
5.11.	Середні ціни реалізації олійних культур.....	159
5.12.	Середні ціни реалізації цукрових буряків	160
5.13.	Середні ціни реалізації картоплі	161
5.14.	Середні ціни реалізації овочів	162
5.15.	Середні ціни реалізації плодів та ягід	163
5.16.	Середні ціни реалізації худоби та птиці	164
5.17.	Середні ціни реалізації молока та молочних продуктів	165
5.18.	Середні ціни реалізації яєць	166
6.	Матеріально – технічна база сільського господарства.....	167
6.1.	Наявність енергетичних потужностей у сільськогосподарських підприємствах.....	169
6.2.	Забезпеченість сільськогосподарських підприємств енергетичними потужностями	170
6.3.	Наявність тракторів у сільськогосподарських підприємствах (включаючи трактори, на яких змонтовані землерийні, меліоративні та інші машини).....	171
6.4.	Загальна потужність двигунів тракторів у сільськогосподарських підприємствах.....	172
6.5.	Середня потужність двигуна трактора у сільськогосподарських підприємствах.....	173
6.6.	Наявність зернозбиральних комбайнів у сільськогосподарських підприємствах.....	174
6.7.	Забезпеченість сільськогосподарських підприємств зернозбиральними комбайнами.....	175

7. Міжрегіональні порівняння	177
7.1. Індекс сільськогосподарського виробництва	179
7.2. Виробництво зернових та зернобобових.....	180
7.3. Урожайність зернових та зернобобових.....	181
7.4. Виробництво цукрових буряків (фабричних).....	182
7.5. Урожайність цукрових буряків (фабричних).....	183
7.6. Виробництво соняшнику.....	184
7.7. Урожайність соняшнику	185
7.8. Виробництво картоплі.....	186
7.9. Урожайність картоплі.....	187
7.10. Виробництво овочів.....	188
7.11. Урожайність овочів.....	189
7.12. Виробництво плодів та ягід.....	190
7.13. Урожайність плодів та ягід.....	191
7.14. Питома вага регіонів у виробництві продукції рослинництва у 2017 році.....	192
7.15. Поголів`я великої рогатої худоби	193
7.16. Поголів`я корів.....	194
7.17. Поголів`я свиней.....	195
7.18. Поголів`я овець та кіз.....	196
7.19. Поголів`я птиці.....	197
7.20. Виробництво м`яса (у забійній вазі).....	198
7.21. Виробництво молока.....	199
7.22. Удій молока від однієї корови.....	200
7.23. Виробництво яєць	201
7.24. Виробництво продукції тваринництва на одну особу в 2017 році.....	202
Методологічні пояснення.....	203

В В Е Д Е Н Н Я

Черкащина відноситься до регіону, в якому виробляється значна частина сільськогосподарської продукції України. По обсягу валової продукції область займає сьоме місце серед регіонів України і виробляє 5,3% загальнодержавного обсягу, хоча користується 3,5% площ сільськогосподарських угідь. Сільськогосподарські товаровиробники області за 2017р. виробили валової продукції (у постійних цінах 2010р.) по 10819 грн на одну особу і займали друге місце серед регіонів, в цілому по Україні – 5865 грн

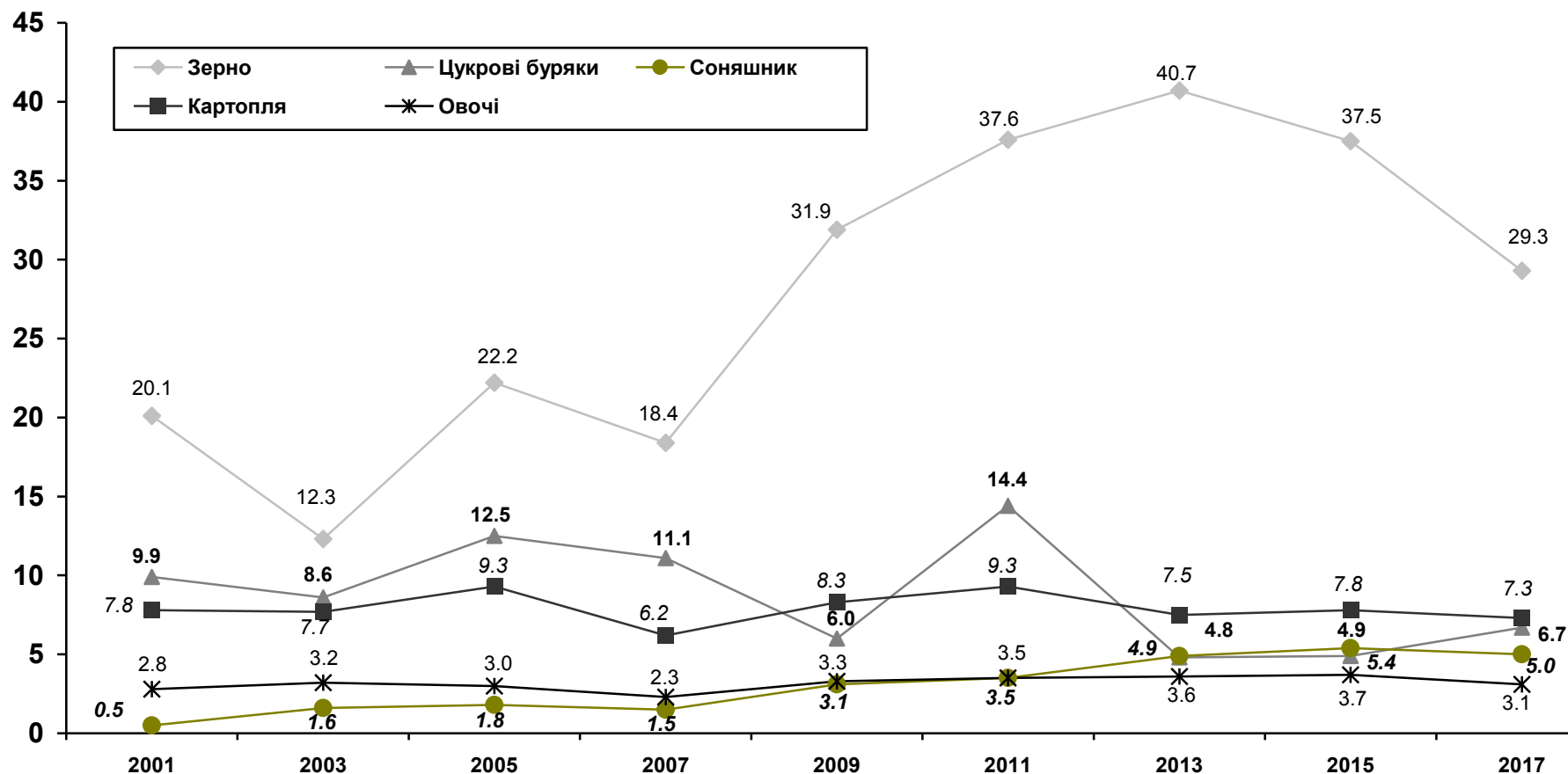
Посівні площі в усіх категоріях господарств у 2017р. становили 1188,6 тис.га і у порівнянні з 1990р. з обороту виведена десята частина посівних площ, або 109,7 тис.га. Протягом останніх років у структурі посівних площ також відбулися значні зміни. Так під зерновими культурами в 2017р. було зайнято 54% загальної площі (у 1990р. – 47%), під цукровими буряками (фабричними) – 1% (11%), соняшником – 17% (3%). Під посіви картоплі та овочеваштанних культур відведено 6% всіх посівів (7%), 8% – під кормові культури (31%).

Зміни, що відбулися в структурі посівних площ сільськогосподарських культур, свідчать про зміщення в сектор господарств населення виробництва картоплі (в 2017р. ними вирощено 96% загального обсягу проти 89% – 1990р.), овочів – 70% проти 40%, плодово-ягідних – 89% проти 60%). Найбільшою залишається частка сільськогосподарських підприємств у виробництві зернових культур, цукрових буряків (фабричних) та соняшнику 87, 99 і 93%, хоча значно скоротилася проти 1990р., відповідно на 10, 1 та 4 відсоткових пункти.

По виробництву зерна область в 2017р. займала 9 місце серед регіонів України (4,7% загальнодержавного виробництва), по цукрових буряках (фабричних) – 9 (4,5%), по соняшнику – 12 (4,1%). Сільськогосподарськими товаровиробниками усіх форм власності і господарювання вирощено 123% зерна обсягу 1990 року, в 4,5 рази більше соняшнику, 99% картоплі, 98% овочів, але лише 16% цукрових буряків та 53% плодів і ягід.

Погодні умови сезону 2017р. вплинули на зменшення валових зборів окремих видів сільськогосподарських культур порівняно з попереднім роком. Зокрема, скоротилось виробництво зернових культур на 28%, соняшнику – на 12%, сої – на 20%, ріпаку – на 5%, овочів – на 12%, картоплі – на 13%, плодів та ягід – на 26%. Зросло лише виробництво цукрових буряків (на 24%). Урожайність зернових культур зросла з 38,8 ц з 1 га у 1990 р. до 46,3 ц – у 2017р., цукрових буряків (фабричних) – з 292 ц до 403 ц, соняшнику – з 21,5 ц до 24,8 ц, картоплі – з 115 ц до 148 ц, овочів – з 142 ц до 160 ц, плодів та ягід – з 22,9 ц до 68,2 ц з 1 га.

Виробництво основних сільськогосподарських культур у всіх категоріях господарств (млн.ц)

Товаровиробники всіх категорій господарювання області у 2017р, по виробництву м`яса займали 2 місце серед регіонів України і виробили 13,5% загальнодержавного обсягу, 8 – по виробництву молока (4,9%), 9 місце – по виробництву яєць (4,1%).

Аграріями області за 2017р. вирощено 423,9 тис.т худоби та птиці, що на 3% нижче обсягу попереднього року (149% обсягу 1990р.), в тому числі великої рогатої худоби на 8% менше, птиці – на 3%.

За підсумками роботи галузі тваринництва область посідає провідне місце серед регіонів держави.

Незважаючи на складний фінансово-економічний стан у 2017 році в галузі тваринництва не допущено значного скорочення виробництва продукції тваринництва та зменшення чисельності поголів'я сільськогосподарських тварин. Протягом останніх років продовжується позитивна тенденція розвитку птахівництва, за рахунок чого обсяги виробництва м'яса є найвищими в Україні.

Галузь свинарства є провідною у забезпеченні потреб внутрішнього ринку в м'ясних продуктах споживання.

У сільськогосподарських підприємствах завдяки будівництву сучасних птахофабрик, проведення реконструкції виробничих потужностей та запровадження сучасних технологій виробництва у свинарстві в області на промисловій основі виробляється 100 відсотків м'яса птиці та 70 відсотків свинини від загальних обсягів.

Ключовим досягненням є збереження стабільності в галузі молочного скотарства. У всіх категоріях господарств щорічно виробляється більше 500 тисяч тонн молока. Не зважаючи на щорічне зменшення чисельності поголів'я корів, обсяги виробництва молока стабілізувалися завдяки підвищенню продуктивності корів зокрема у 2017 році на 232 кг, або на 4 відсотка.

У 2017 році продовжується робота спрямована на проведення матеріально-технічного переоснащення виробництва.

За останні роки в області шляхом реконструкції виробничих потужностей та будівництва доїльних залів створено 16 сучасних молочних комплексів з чисельністю поголів'я корів 12 тисяч голів та річним виробництвом майже 90 тисяч тонн молока, або третину від загальних обсягів виробництва молока в сільгосп підприємствах.

Додаткову інформацію щодо змісту розділів статистичного збірника «Сільське господарство Черкащини» можна отримати за телефоном 33-89-69.